

Odnowa wsi w gminie Gogolin

Joachim Wojtala, Krzysztof Reinert

Od wielu dziesięcioleci mieszkańcy Polski nucą znaną im melodię, jednoznacznie łącząc ją z pewną miejscowością, leżącą na skraju Wyżyny Śląskiej w Opolskiem - z Gogolinem. Legenda o Karolinie i Karliczku, piosenka i pomnik stanowią bowiem symbol tej miejscowości.

Poszła Karolinka do Gogolina... Uwierzcie nam Państwo, poszła tam nieprzypadkowo, bo Gogolin to ładne, zadbane i gospodarne miasto, a jego mieszkańcy – serdeczni i gościnni.

Gmina Gogolin może również pochwalić się bogatym zapleczem rekreacyjno – sportowym, a ma w tej dziedzinie uzasadnione powody do dumy. W ofercie znajduje się m.in.: kompleks kąpielowy z krytym i otwartym basenem, kompleks boisk sportowych, amfiteatr a wkrótce także pełnowymiarowa hala sportowa.

Walory historyczno – kulturowe, przyrodnicze i zdrowotne to atuty przede wszystkim prężnie rozwijającej się miejscowości Kamień Śląski – miejsca urodzenia Św. Jacka. Usytuowany tam Zespół Turystyczno – Wypoczynkowo – Rehabilitacyjny *Sebastianeum Silesiacum* oferuje szeroką gamę usług z zakresu rehabilitacji, odnowy biologicznej i duchowej. Bazę noclegową naszej gminy dopełniają hotel z restauracją i salą konferencyjną, pensjonaty w Gogolinie oraz gospodarstwo agroturystyczne w Odrowążu. Restauracje i kawiarnie na terenie gminy oferują bogatą gamę specjalów kuchni śląskiej i tradycyjnych wypieków.

Na uwagę zasługuje także fakt, że część Gminy Gogolin leży na obszarze Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny”, a całość zajmuje 101 km² powierzchni. Potencjał ludzki to ponad 13 000 mieszkańców, z czego niemal połowę stanowią mieszkańcy samego miasta. Łatwo do nas dotrzeć, bo na terenie gminy znajduje się zjazd z autostrady A-4 oraz przebiega droga wojewódzka nr 409 Strzelce Opolskie – Prudnik, stanowiąca połączenie z polsko-czeskim przejściem granicznym w Głuchołazach. Niewątpliwymi atutami gminy są: dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych, dostęp do szlaku żeglugowego na Odrze, magistrała kolejowa relacji Kraków – Wrocław – Szczecin, będąca częścią międzynarodowego szlaku kolejowego relacji Berlin – Kijów oraz powstające lotnisko w Kamieniu Śląskim.

Tak więc korzystna lokalizacja, rozwinięta infrastruktura techniczna i komunikacyjna, przyjazna inwestorom polityka miejscowych władz samorządowych a co najważniejsze, pracownicy i życzliwi mieszkańcy, przekonują, że Gmina Gogolin jest atrakcyjnym miejscem do lokowania nowych inwestycji. Zaś bogate walory krajobrazowo – przyrodnicze zachęcają by tu przyjechać i poznać wielokulturowe dziedzictwo tej Ziemi.

Serdecznie zapraszam Państwa na naszą ziemię gogolińską, nie tylko przy okazji organizowanego VI Europejskiego Kongresu odnowy Wsi, ale o każdej porze roku, bo Miasto i Gmina Gogolin są piękne przez cały rok.

Odnowa Wsi w gminie Gogolin

Gmina Gogolin przystąpiła do programu „Odnowa Wsi” w województwie opolskim w 2000 roku. Pierwszym sołectwem w programie był Kamień Śląski. Odniósł on duży sukces zajmując drugie miejsce w konkursie „Najpiękniejsza Wieś Opolska 99”, a rok później wyróżnienie w Konkursie o Europejską Nagrodę Odnowy Wsi prowadzonym przez ARGE. Był to pierwszy start w tym konkursie wsi z województwa opolskiego drugi polskiej wsi.

Widząc, jakie korzyści infrastrukturalne oraz promocyjne dla danej miejscowości przynosi uczestnictwo w programie, w kolejnych latach przystąpiły do programu nowe miejscowości. Uchwałą zebrania wiejskich w 2003r. Malnia i Kamionek, w 2004r. sołectwa Chorula i Odrowąż, w 2005r. mieszkańcy wsi Góraźdże, w 2006 sołectwa Zakrzów i Dąbrówka, a w 2007 mieszkańcy wsi Obrowiec. Tym samym od 2007r. w Gminie Gogolin wszystkie wioski uczestniczą w programie odnowa wsi. Zgodnie z założeniami programu w każdym sołectwie powstała grupa Liderów, których zadaniem jest aktywizowanie mieszkańców do poprawy wizerunku wsi. Mieszkańcy powinni decydować o kierunkach rozwoju miejscowości poprzez stworzenie własnych strategii rozwoju, które dają podstawy do napisania Planu Rozwoju Miejscowości na lata 2007-2013. Osobiste zaangażowanie w życie miejscowości i przyjęcie odpowiedzialności społecznej za to, co się dzieje w naszej wsi – przy wsparciu gminy i władz samorządowych jest najlepszą drogą do rozwoju danej miejscowości.

Zgodnie z ideą programu „Odnowy Wsi”, każda miejscowość powinna posiadać swoje centrum będące wizytówką wsi, w którym mieszkańcy mogą się spotkać. Dlatego też od 2003 roku w gminie Gogolin zmienia się aranżację przestrzenno – architektoniczną centrów wsi.

Zmiana aranżacji przestrzenno – architektonicznej centrum wsi w Kamieniu Śląskim następuje od 2003 roku. Najpierw zagospodarowano skwer za przystankiem, a w 2004 przebudowano staw, dokonano nasadzeń wokół stawu oraz zagospodarowano przestrzeń zieleni pomiędzy stawem, a kościołem. Nasadzenia zostały zaprojektowane przez studentów architektury krajobrazu Akademii Rolniczej w Wrocławiu, jako nagroda za zajęcie pierwszego miejsca w konkursie Piękna Wieś opolska w roku 2004. Od 2005 roku sukcesywnie w miarę posiadanych środków jest realizowany powyższy projekt.

Z inicjatywą urzędnika centrum kulturalno-sportowego wsi w Malni wyszli mieszkańcy, którzy wielokrotnie zgłaszali Radzie Sołectkiej, że obiekt i tereny przyszkolne można przekształcić w miejsce spotkań dla dzieci i dorosłych. Argumentując swój pomysł, społeczność twierdziła, iż w obecnych czasach ludzie coraz częściej zamykają się w swoich domach, tracąc kontakt ze sobą. Szczególnie zagrożona tym zjawiskiem w XXI w. jest młodzież poprzez działania masmediów, telewizji i internetu. Urządzenie centrum kulturalno-sportowego, które obejmowałoby świetlicę, bibliotekę, parafialny Caritas, i plac wiejskich spotkań zapobiegnie temu procesowi, a prace przy realizacji i utrzymaniu projektu dodatkowo zintegrują mieszkańców. Projekt realizowany jest od 2005 roku przy współudziale mieszkańców.

Przystąpienie do programu odnowy wsi sołectwa Kamionek spowodowało zwiększenie zaangażowania mieszkańców w dbałość o posesję oraz o wizerunek miejscowości. Przy wjazdach do miejscowości powstały cokoły kamienne z nazwą miejscowości, skwerki zieleni oraz miejsce spotkań mieszkańców w pobliskim lesie. Największym problemem dla mieszkańców był brak centrum wsi. Dlatego przy współudziale Gminy powstał projekt zagospodarowania stawu wiejskiego przy Placu Stawowym na Centrum wsi, które byłoby wizytówką mieszkańców, a zarazem spełniałoby funkcję centrum spotkań dla dzieci i dorosłych.

Miejscowość, która posiada aktualny Plan Rozwoju, może ubiegać się o środki pomocowe z Unii Europejskiej. Z takiej możliwości skorzystały dwa sołectwa: Malnia oraz Kamionek, składając wnioski o dofinansowanie z działania 2.3 o nazwie Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” Malnia złożyła wniosek pt. *Plac wiejskich spotkań dla dzieci i dorosłych*, na kwotę 24 tys. zł, natomiast Kamionek złożył wniosek pt. *Zagospodarowanie stawu wiejskiego przy Placu Stawowym* na kwotę 280 tys. zł. Złożenie kompletnego wniosku w I turze naboru pozwoliło na otrzymanie dofinansowania projektu z Kamionka w kwocie 170 tys. zł., chociaż zgodnie z założeniami Unii Europejskiej, dofinansowanie otrzymują w pierwszej kolejności gminy z niskim dochodem na mieszkańca oraz wysoką stopą bezrobocia. Gogolin plasuje się w dolnej części punktacji kryterium oceny wniosków, ponieważ ma niską stopę bezrobocia oraz wysoki dochód na mieszkańca gminy. Podpisanie umowy o dofinansowanie pomiędzy Burmistrzem Gogolina a Marszałkiem Województwa Opolskiego we wrześniu 2005 roku, pozwoliło na rozpoczęcie prac w Kamionku.

Zakres prac obejmował m. in. wykonanie ogrodzenia stawu wiejskiego z kamienia wapiennego i cegły klinkierowej, wykonanie ciągów pieszych z kostki betonowej, montaż latarni oświetleniowych, oczyszczanie, a także wykonanie trawników, zasadzenie drzewek i krzewów. Historyczna studnia w środku stawu została odbudowana, góra studni została zamknięta ozdobną kratą, a całość została zadaszona altanką. Ustawione zostaną wewnątrz też ławeczki, na których będą mogli odpocząć wszyscy spragnieni ciszy, spokoju i westchnień dawnego Kamionka. Na zlecenie Urzędu Miejskiego w pobliżu zamontowano historyczno-turystyczną tablicę informacyjną

Liderzy programu uczestniczą w podróżach studyjnych po województwie opolskim, gdzie poznają rozwiązania architektoniczne oraz sposób zagospodarowanie centrów wiosek i starej substancji budowlanej jako charakterystycznego wizerunku wsi.

Sołectwa, które uczestniczą w programie „Odnowa wsi” przeprowadzają liczne zadania inwestycyjne, poprawiające wizerunek miejscowości oraz imprezy kulturalne - dużo większym wkładem własnym niż środkami otrzymanymi z budżetu Gminy Gogolin. Nie byłoby tych zadań gdyby mieszkańcy nie zauważyli potrzeby zmiany wizerunku swoich miejscowości. Bardzo ważnym jednak elementem jest chęć działania na rzecz sołectwa i dbanie o jego rozwój przez mieszkańców we własnym zakresie. Na podstawie sprawozdań rocznych przygotowanych przez sołtysów i rady sołeckie poszczególnych sołectw opracowano zestawienie, które pokazuje, w jaki sposób można efektywnie wykorzystać przyznane środki finansowe. Każde sołectwo rok rocznie dysponuje kwotą 4 000 zł z budżetu Gminy na realizację zadań integrujących wieś, kultywowanie tradycji oraz zachowanie indywidualnego wizerunku wsi. Dodatkowo przyznano każdemu sołectwu kwotę 2.000,- zł z przeznaczeniem na zakup drzew, krzewów, kwiatów, mających za zadanie upiększyć i zagospodarować nieuporządkowane miejsca w sołectwach. Każda złotówka otrzymana z budżetu gminy zostaje pomnożona przez wkład własny mieszkańców sołectw 5,24 razy.